

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/111293,Sciana-Pamieci-poswiecona-pracownikom-NIK-Warszawa-17-wrzesnia-2020.html>
03.03.2026, 03:46

Ściana Pamięci poświęcona pracownikom NIK - Warszawa, 17 września 2020

W siedzibie Najwyższej Izby Kontroli odsłonięta została Ściana Pamięci, poświęcona pracownikom NIK poległym i pomordowanym w czasie II wojny światowej. W uroczystości wzięli udział Jan Baster, wiceprezes Instytutu Pamięci Narodowej oraz Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN.

17.09.2020

W trakcie II wojny światowej na „niehumanitarnej ziemi” zginęło liczne grono kontrolerów NIK. Śmierć wielu z nich znacząca jest bezimiennymi krzyżami. Odsłonięcie tablicy to symboliczny początek przywracania ich pamięci.

Podczas uroczystości historię powstania tablicy i uhonorowanych na niej pracowników Izby przedstawił Piotr Szubarczyk, doradca dyrektora Biura Organizacyjnego NIK. List od Prezydenta RP Andrzeja Dudy odczytała szefowa jego kancelarii Halina Szymańska. W uroczystości wzięli udział także wnuk Marszałka Józefa Piłsudskiego Krzysztof Jaraczewski. Pod odsłoniętą Ścianą Pamięci kwiaty złożyli prezes NIK Marian Banaś wraz z Haliną Szymańską i Krzysztofem Jaraczewskim.

Ściana Pamięci w Najwyższej Izbie Kontroli. Fot. NIK

Na tablicy znajdziemy pierwszą Piętnastkę Ściany Pamięci: 11 ofiar sowieckich i 4 ofiary niemieckie, wyłonioną po wstępnej kwerendzie archiwalnej. Obok 15 pierwszych nazwisk pojawiają się też nazwy miejsc, w których zginęli pracownicy NIK: KL Auschwitz, KL Plaszow, Powstanie Warszawskie, Katyń, Twer, Charków, Bykownia, Osmiana.

Ściana Pamięci NIK przypomina m.in. o Kazimierzu Piłsudskim, młodszym bracie Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, który dekretem z 7 lutego 1919 r. utworzył Najwyższą Izbę Kontroli Państwa. Kazimierz Piłsudski, radca prezesa NIK, aresztowany przez NKWD, przeszedł przez moskiewskie więzienia Butyrki i Łubianka. Zwolniony na podstawie umowy Sikorski - Majski (1941) nie miał już sił, by planować powrót. Zmarł w Bucharze.

Dr Adam Gręplowski z okręgowej NIK w Krakowie został aresztowany przez Gestapo 16 kwietnia 1942 r. w Krakowie. Zginął 27 maja 1942 w KL Auschwitz. Córka dr. Gręplowskiego - Teresa

Gręplowska - połączyła się z uczestnikami uroczystości poprzez Delegaturę NIK w Krakowie.

Na tablicy jest też nazwisko Stanisława Peszyńskiego, szefa konspiracyjnego „NIK”-u w Warszawie, członka Tajnej Rady Adwokackiej, który został wyprowadzony przez Niemców z domu przy Marszałkowskiej 15 i zamordowany w dawnej Szkole Podchorążych 6 sierpnia 1944 r.

Prace nad Ścianą Pamięci zaplanowano na kilka lat, trzeba bowiem przejrzeć pełną dokumentację wojennych losów pracowników Najwyższej Izby Kontroli Państwa (1919-1921), Najwyższej Izby Kontroli (1921-1939), emigracyjnej NIK (1939-1945) i konspiracyjnej struktury kontroli przy Delegacie Rządu na Kraj, czyli NIK-u Polskiego Państwa Podziemnego o kryptonimach „Izba” i „NIK”.

oprac. na podst. nik.gov.pl

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)